

нітними напрямками: «Макаренкознавчі виміри сучасної педагогічної інноватики»; «Педагогічні ідеї А.С. Макаренка в сучасній креативній освіті»; «Педагогічна спадщина А.С. Макаренка у вирішенні проблем дитинства»; «Ідеї А.С. Макаренка і проблеми становлення особистості в сучасних психолого-педагогічних дослідженнях»; «Макаренкознавство та філософія превентивної освіти»; «Проблеми соціалізації та інкультурації у контексті творчої спадщини А.С. Макаренка»; «Творча спадщина А.С. Макаренка в аспекті управління навчально-виховним закладом» тощо.

Дослідник Г.В. Кашкар'юв у своїй статті «Підготовка студентів до реалізації у правовиховній і профілактичній роботі педагогічних ідей А.С. Макаренка» наголошує на доцільності використання досвіду відомого педагога. Так, з урахуванням особливостей сьогодення в Бердянському державному педагогічному університеті були розроблені й упроваджені навчальні програми з таких курсів: «Шляхи попередження педагогічної занедбаності серед неповнолітніх і молоді», «Соціально-педагогічна профілактика правопорушень» тощо.

Таким чином, сучасним педагогам у своїй роботі необхідно брати за основу досвід А.С. Макаренка, який у перевихованні делінквентних (від лат. *delinquens* - здійснюючий провину, правопорушник) підлітків досяг великого успіху. Форми і методи роботи, які він пропонував є актуальними і в сучасному суспільстві. Цей видатний педагог створив та перевіряв на власному досвіді нову філософію виховання, орієнтовану на олюднення як власне процесу виховання, найближчого середовища, так і суб'єктів виховання – вихованців і вихователів.

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ-СИРОТАМИ ТА ДІТЬМИ, ПОЗБАВЛЕНИМИ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ В УМОВАХ ІНТЕРНАТНОГО ЗАКЛАДУ

А.Ф. ЛИСАК, студентка

О.І. ОНИПЧЕНКО, канд. пед. наук, доцент

Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної Ради

Сучасне суспільство через соціальні трансформації зниження рівня життя, омолодження соціальних проблем, поширення тривожності у внутрішньо сімейній атмосфері, зростання конфліктності у взаєминах дорослих і

дітей, зниження поваги до старшого покоління все більше потребує соціально-педагогічної підтримки з боку висококваліфікованих фахівців соціально-педагогічної роботи, які мають ґрунтовну теоретичну підготовку та володіють різними технологіями соціально-педагогічної діяльності.

Підготовка майбутнього фахівця соціально-педагогічної діяльності починається у вищому навчальному закладі, де останнім часом істотно підвищилися вимоги до якості професійної підготовки у зв'язку із затребуваністю та специфікою цієї професії.

Зрозуміло, що підготовка фахівця високого рівня неможлива без відповідної світоглядної підготовки та оволодіння знаннями як фундаментального, так і прикладного характеру; засвоєння загальнолюдських цінностей та норм; належного рівня моральної культури, професійно-особистісних якостей, необхідних для успішної діяльності; уміння самостійного орієнтування в розмаїтті нестандартних ситуацій та здатності самостійно вирішувати ті чи інші питання. Особливої уваги заслуговує підготовка майбутніх соціальних педагогів до роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування.

Сирітство як соціально-психологічне явище існує стільки ж, скільки людське суспільство, і є невід'ємним елементом цивілізації. В усі часи війни, епідемії, стихійні лиха, інші причини призводили до загибелі батьків, внаслідок чого діти ставали сиротами. Однак, тільки на початку двадцятого століття сирітство стало набирати загрозуючі масштаби. Так, в Україні спостерігається стрімке збільшення кількості дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування, що відбувається на фоні зменшення загальної чисельності дитячого населення. Так, на початок 2007 р. кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, за даними Державного комітету статистики, становить 97,8 тис. осіб, 1995 р. – 52,4 тис. осіб, а у 2012 – 92865 осіб.

Соціально-педагогічна робота з дітьми-сиротами багатопланова і багатоаспектна. Вона торкається таких сфер життєдіяльності, як здоров'я, фінанси, організація дозвілля, формування навичок спілкування з іншими людьми тощо. Саме тому студентами КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» вивчається багато дисциплін, які сприяють розвитку їх професійної компетентності з питань роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування: «Соціально-педагогічна діяльність в закладах інтернатного типу», «Основи соціалізації особистості», «Загальна, вікова та педагогічна психологія», «Технологія діяльності та методика роботи соціального педагога», «Соціальна робота у сфері дозвілля» тощо.

Окрім теоретичного вивчення різних дисциплін, майбутні соціальні педагоги проходять також практичну підготовку в закладах інтернатного типу в ході якої вони використовують такі дозвіллі форми діяльності, методи, технології як: проведення заходів присвячених державним, місцевим, народним, великим особистим датам і подіям; художню творчість (музичну, пісенну, танцювальну, фольклорну, ремісно-прикладну та ін.); екскурсійна діяльність; комунікативна діяльність (бесіди, обговорення, чаювання тощо); оздоровчі заняття і виїзд на природу тощо.

Отже, важливими сьогодні є питання, пов'язане з підготовкою майбутніх соціальних педагогів до роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування в умовах інтернатного закладу, які могли б компетентно, творчо вирішувати соціальні проблеми дітей-сиріт.

ПРО СПЕЦИФІКУ ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ОБДАРОВАНОЮ МОЛОДДЮ

В.І. ЛУСЬ, канд. техн. наук, професор

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Головним національним багатством і основою майбутніх успіхів нашої держави завжди буде творча і талановита молодь. Виховна робота з цією категорією молодих людей специфічна. Сьогодні особливу значимість набуває супровід діяльності обдарованої молоді, а проблеми талановитих людей – одним з ключових напрямків державної молодіжної політики України.

Дослідження, щодо ціннісних орієнтацій творчої та наукової студентської молоді, виявили провідні мотиви, властиві для наукової та творчої молоді: отримання вищої освіти, соціальний успіх (професійний ріст), особиста самореалізація, матеріальний добробут в майбутньому, індивідуальна незалежність. На першому місці знаходяться матеріальні потреби, пізнання і праця.

Методика виховної роботи з обдарованою молоддю повинна будуватися з урахуванням особливостей даної категорії студентів. Наприклад, ця частина молоді більш негативно ставиться до методів адміністративного впливу при вирішенні різних питань, не виносить вона байдужості, більш чутлива до критики, в складних ситуаціях у неї превалує недовірливість, яка заважає творчості. Часто це спостерігається тоді, коли ці молоді люди входять у новий колектив. Для успішної адаптації талановитих студентів до нових умов